

STORTINGET

Innst. 244 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:165 S (2025–2026)

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Silje Hjemdal, Liv Gustavsen, Morgan Langfeldt og Lill Harriet Sandaune om praktiske og alternative opplæringstilbud for barn og unge på barnevernsinstitusjon

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen i samarbeid med private aktører etablere praktiske og alternative opplæringstilbud for barn og unge i barnevernsinstitusjoner, herunder tiltak som inkluderer dyrehold og dyreassisterte aktiviteter.
- Stortinget ber regjeringen sikre at barn i barnevernsinstitusjoner får et reelt og forpliktende opplæringstilbud som del av institusjonsoppholdet.
- Stortinget ber regjeringen vurdere pilotprosjekter i samarbeid med kommuner, fylkeskommuner og relevante fagmiljøer for å redusere skolefravall blant barn i barnevernsinstitusjoner.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Barne- og familieminister Lene Vågsliid har uttalt seg om forslaget i brev av 13. april 2026. Uttalelsen følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteen har invitert til å gi skriftlige høringsinnspill i saken. De skriftlige innspillene og sakens øvrige dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åse Kristin Ask Bakke, Julia Eikeland, Vebjørn Gorseth og Sander Delp Horn, fra Fremskrittspartiet, Line Marlene Haugen, Lill Harriet Sandaune, Joakim Myklebost Tangen og Simen Velle, fra Høyre, Monica Molvær og Ola Svenneby, fra Sosialistisk Venstreparti, Sunniva Holmås Eidsvoll, fra Senterpartiet, Erling Sande, fra Rødt, Hege Bae Nyholt, fra Kristelig Folkeparti, Joel Ystebø, og fra Venstre, fung. leder Guri Melby, viser til representantforslaget.

Komiteen understreker at alle barn og unge har rett til trygge oppvekstvilkår og tilbud tilpasset deres behov. Komiteen deler bekymringen over skole- og utdanningssituasjonen for barn og unge i barnevernsinstitusjoner og støtter tiltak som kan gi dem reelle muligheter til læring, mestring og videre deltakelse i utdanning og arbeidsliv. Barnevernet har et særskilt ansvar for å ivareta samfunnets mest sårbare barn.

Komiteen framhever betydningen av tilpasset, praktisk og variert opplæring kombinert med tett faglig og omsorgsmessig oppfølging. Funn fra FHI og NOU-rapporten «Med barnet hele veien» understreker viktigheten av individuell tilpasning, stabile voksenrelasjoner og kontinuitet i skolegangen. Barn i institusjonsomsorg er omfattet av opplæringsplikten etter opplæringsloven, og regulering av opplæringstilbud må være faglig forankret, evidensbasert og ha barnets beste som overordnet mål.

Komiteen legger vekt på barns rett til medvirkning. Barn og unge skal høres i valg av opplæringstilbud, og individuelle planer skal ligge til grunn for tilrettelegging, i tråd med både kvalitetsløftet i barnevernet og Ekspertutvalget om organisering og styring av statlig barnevern sin rapport «Omsorg og ansvar – Styring og organisering til barnas beste». Dette innebærer blant annet styrket bruk av individuelle planer, tverrfaglig kartlegging, god koordinering ved flytting og oppfølging i ettervern for å sikre stabilitet.

Komiteen viser til at barn i barnevernsinstitusjoner ofte har høyere skolefravær, svakere skoleprestasjoner og større forekomst av læringsvansker enn jevnaldrende, særlig blant gutter. Psykiske vansker, konsentrasjonsutfordringer og ustabile omsorgsforhold bidrar til brudd i opplæringen, hyppige skolebytter og lavere fullføring av videregående opplæring. Samtidig har mange ungdommer høye utdanningsambisjoner.

Komiteen understreker at stabile omsorgsforhold, individuelt tilpasset støtte, gode relasjoner og tilgang til spesialpedagogiske ressurser er avgjørende for læring. Det er behov for bedre koordinert innsats mellom barnevern, skole og helsevesen, samt tidlig innsats og godt ettervern for å bedre utdannings- og livsutfallene for denne gruppen.

Reelt og forpliktende opplæringstilbud for barn i barnevernsinstitusjoner

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre vil understreke at barn og unge i barnevernsinstitusjon er blant de mest sårbare i samfunnet. Mange har opplevd alvorlig svikt over tid, og nettopp derfor er det avgjørende at samfunnet stiller opp med gode, tilpassede og helhetlige tilbud. Opphold i institusjon skal ikke bidra til ytterligere utenforskap, men gi et bedre grunnlag for læring, mestring og deltakelse i fellesskapet.

Disse medlemmer viser til at barn i barnevernsinstitusjoner i langt mindre grad enn andre fullfører videregående opplæring, og at situasjonen er særlig alvorlig for denne gruppen. Det understreker behovet for målrettede tiltak som kan styrke gjennomføring og gi flere reelle muligheter videre i livet.

Disse medlemmer vil samtidig peke på at hovedutfordringen ikke nødvendigvis er mangel på tiltak, men manglende samordning, kapasitet og kompetanse i tjenestene.

Disse medlemmer mener det er viktig at intensjonen i lovverket faktisk oppfylles, slik at barn ikke blir skadelidende. Disse medlemmer viser også til funnene i Stene-utvalgets rapport, «Omsorg og ansvar – Styring og organisering til barnas beste» fra 1. oktober 2025, som peker på alvorlige mangler i styring, kontroll, kvalitet og kapasitet i institusjonsbarnevernet, og som understreker behovet for organisatoriske forbedringer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt slutter seg til beskrivelsen av utfordringene som forslagsstillerne trekker frem i representantforslaget. Barn som bor på barnevernsinstitusjon, har svakere skoleforløp enn andre barn og unge, og mange har sammensatte behov. Disse medlemmer støtter derfor opp om arbeidet regjeringen gjør for å styrke opplæringstilbudet og samhandlingen mellom sektorene.

Disse medlemmer mener det er viktig å sikre at barn og unge i barnevernsinstitusjon får et godt og tilrettelagt opplæringstilbud. I den sammenheng er det viktig å jobbe for bedre samordning mellom tjenestene og å utnytte det handlingsrommet som allerede finnes.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet vil påpeke at den norske skolen skal gi alle elever et opplæringstilbud som fremmer læring, motivasjon og mestring. Samtidig vet man at elever lærer på ulike måter, og at mange elever har behov for noe annet enn det vanlige opplæringstilbudet. Dette gjelder særlig for barn og ungdom i barnevernsinstitusjoner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at barn i barnevernsinstitusjoner får et reelt og forpliktende opplæringstilbud som del av institusjonsoppholdet.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Venstre understreker alvoret i at barnevernet gjennom fellesskapet har ansvar for å beskytte og ivareta samfunnets mest sårbare barn. Et godt og forpliktende opplæringstilbud i institusjon har stor betydning for den enkeltes mulighet til livsutfoldelse senere i livet.

Disse medlemmer viser til at barn i barnevernsinstitusjoner oftere enn jevnaldrende har under- og udiagnostiserte læringsvansker og psykiske lidelser, og at mange kommer fra levekårsutsatte familier. Dette viser behovet for grundig tverrfaglig inntakskartlegging og indivi-

duelle opplæringsplaner som ivaretar barnets særlige opplæringsbehov og skoleløp, samt systematisk oppfølging for å motvirke brudd i utdanningsløp og sikre stabilitet.

Praktiske og alternative opplæringstilbud

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, mener det er avgjørende at alle gode krefter i samfunnet tas i bruk for å gi disse barna et best mulig tilbud. Et tettere samarbeid med private og ideelle aktører vil kunne bidra med fleksibilitet, økt innovasjon og mer mangfold i opplæringstilbudet. Mange ungdommer lærer best gjennom praktisk arbeid, og alternative læringsarenaer kan bidra til økt motivasjon, mestring og tilhørighet. Flertallet vil samtidig peke på at konkrete tiltak, som for eksempel dyrehold og dyreassisterte aktiviteter, ikke bør fastsettes nasjonalt, men vurderes faglig og lokalt ut fra den enkelte elevs behov.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til statsrådets uttalelse, der det kommer frem at det er rom for å benytte alternative opplæringsarenaer og praksisnære tilbud som en del av individuelt tilrettelagt opplæring innenfor dagens regelverk. Bufdir og Bufetat jobber med å videreutvikle institusjonstilbudet til barn og unge slik at det er tilpasset det enkelte barn, i dette arbeidet inngår det å legge til rette for at barn og unge i barnevernsinstitusjon får det opplærings- og aktivitetstilbudet de har rett til.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet viser til at mange kommuner har skoler tatt i bruk alternative opplæringsarenaer som et supplement til undervisningen i klasserommet. Dette kan være opplæring på gårdsbruk gjennom ordningen Inn på tunet, uteskole, verksteder, samarbeid med lokale bedrifter eller andre praktiske læringsarenaer. Erfaringer viser at slike tilbud kan bidra til økt motivasjon, bedre trivsel og større opplevelse av mestring for elever som ikke finner seg til rette i tradisjonell klasseromsundervisning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at alternative opplæringsarenaer er særlig viktig for barn og unge i barnevernsinstitusjoner, og at det må legges til rette for økt bruk av dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med private aktører etablere praktiske og alternative opplæringstilbud for barn og unge i barnevernsinstitusjoner.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt understreker at utvikling av barnevernet må være basert på barnets beste og besluttes av barna og fagprofesjonene med barnevernsfaglig kompetanse. Tiltak for praktiske og alternative opplæringstilbud må ikke bidra til privatisering eller kommersialisering som svekker kvalitet, langsiktighet eller offentlige forpliktelser.

Disse medlemmer mener at ideelle og kommersielle leverandører kun kan delta innenfor et tydelig offentlig ansvar og underlagt strenge kvalitetskrav. Kontraktvilkår må sikre åpenhet og innsyn, og må ikke inneholde profittinsentiver som undergraver bemanning eller pedagogisk innhold. Dyreassisterte tiltak kan brukes som supplement kun der faglig dokumentasjon og individuell vurdering viser at det tjener barnets beste.

Pilotprosjekter for å redusere skolefravær

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, fremmer følgende forslag

«Stortinget ber regjeringen vurdere pilotprosjekter i samarbeid med kommuner, fylkeskommuner og relevante fagmiljøer for å redusere skolefravær blant barn i barnevernsinstitusjoner.»

Komiteens medlemmer fra Høyre mener pilotprosjekter kan være et nyttig virkemiddel for å utvikle og teste nye løsninger. Slike prosjekter kan gi økt kunnskap om hva som fungerer best, og bidra til å styrke kvaliteten i tilbudet over tid. Disse medlemmer vil særlig understreke betydningen av at pilotprosjekter utvikles i tett samarbeid med kommuner, fylkeskommuner og relevante fagmiljøer.

Samtidig vil disse medlemmer advare mot at pilotprosjekter blir en sovepute. For denne gruppen barn og unge haster det med konkrete forbedringer. Disse medlemmer mener derfor at arbeidet med å utvikle bedre løsninger må skje parallelt med at eksisterende tilbud styrkes.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt kan støtte pilotprosjekter i samarbeid mellom det offentlige og ideelle aktører. Et slikt offentlig-ideelt pilotprosjekt må være klart avgrenset, faglig forankret og regulert og ha forhåndsdefinerte mål, metodikk og suksesskriterier knyttet til læringsutbytte, trivsel og overgang til ordinær opplæring eller arbeid. Piloter med private aktører skal kreve uavhengig evaluering, offentlig tilgjengelige resultater og en beslutningsregel om at nasjonal utrulling kun skjer ved dokumentert positiv effekt og uten negative konse-

kvenser for offentlige forpliktelser. Det må avsettes tilstrekkelige ressurser til evaluering, oppfølging og videreføring, og ingen piloter må privatisere kjerneoppgaver eller overstyre kommunalt/fylkeskommunalt ansvar.

Disse medlemmer vil avvise privatisering som fører til kommersialisering eller svekket langsiktighet.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at eventuelle pilotprosjekter som vedtas, og som har til formål å forebygge og redusere skolefravall blant barn i barnevernsinstitusjoner, gjennomføres i samarbeid mellom det offentlige og ideelle aktører.»

Stabilitet i bosted og skole

Medlemene i komiteen fra Senterpartiet og Rødt viser til at barn i barnevernsinstitusjon ofte opplever fleire flyttingar, noko som gir brot i skolegangen og eit oppstykk opplæringsløp. Stabilitet i bustad og skule er avgjerande for tryggleik, læring og meistring.

Desse medlemmene meiner at institusjonsplass i eigen region vil styrkje barnet si tilknytning, gjere det lettere å halde fram i same skule og redusere dei negative konsekvensane av systemskapt flyttingar i barnevernet.

På dette grunnlaget fremjar desse medlemmene følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa sikre at barn som blir plasserte i barnevernsinstitusjon, som hovudregel får institusjonsplass i eigen region, og at omsynet til barnet sin skulegang og tilknytning blir tillagt vesentleg vekt ved plassering.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at det tidligere eksisterte en ordning som noen kommuner tilbød med en-til-en-undervisning gitt av en lærer knyttet til en offentlig skole på den enkelte barnevernsinstitusjonen. Ordningen hadde to hovedformål: Unngå hyppige skolebytter for barn som bodde midlertidig i institusjon, og sikre opplæring når barnet ikke kunne møte i ordinær skole på grunn av omsorgssituasjon, helse eller instabilitet.

Dette medlem viser til at dette ikke var en lovfestet skoleform, men en praktisk tilpasning innenfor retten til opplæring. Omfanget av ordningen ble gradvis redusert, fordi regelverket ble strammet inn og man ønsket at barn i barnevernet skulle få ordinær skolegang.

Dette medlem viser til at barn og unge som er under barnevernets omsorg, ofte opplever hyppige flyttinger, ustabile omsorgssituasjoner og avbrudd i skole-

gangen, og at ordningen nevnt over kunne bidra til å motvirke en slik ustabilitet.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede om det bør etableres en nasjonal ordning for institusjonsbasert opplæring for barn og unge i barnevernsinstitusjoner, med mål om å sikre kontinuitet i skolegangen ved midlertidige plasseringer og redusere unødvendige skolebytter.»

Ideelle og kommersielle aktører

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt vil understreke at ulikhetene mellom private ideelle og private kommersielle aktører utgjør en vesensforskjell blant private tilbydere. For kommersielle aktører er den økonomiske fortjenesten hovedformålet ved å tilby tjenester i velferden. Kommersielle aktører kan være internasjonale selskaper eller store konsern som trekker milliarder av kroner ut fra offentlig utdelte midler, ut av felles velferd, og over til privat berikelse og internasjonale finansfond. I motsetning driver ideelle aktører uten fortjeneste eller «non-profit». Disse medlemmer viser til at ideelle virksomheter har bedre forutsetninger for å gi barn i barnevernstjenesten helhetlig, tverrfaglig og langsiktig hjelp. Når kommersielle aktører tvinger de ideelle til å operere på kommersielle markedsstyrte premisser, trues deres muligheter til å tilby gode barnevernstjenester.

Disse medlemmer viser til at stortingsflertallet i 2018 vedtok at andelen ideelle i barnevernet skal være minst 40 pst. av institusjonsbarnevernet innen 2025. Godt inne i 2026 er situasjonen langt fra det vedtatte målet. I et notat fra august 2025 skriver For velferdsstaten at:

«Andelen oppholdsdøgn på barnevernsinstitusjoner som eies av ideelle ligger i 2025 på 26 prosent, kommersielle aktører på 35 prosent og statlige institusjoner på 38 prosent. Sammenlignet med tidligere år har de ideelle økt med 1%, de kommersielle med 5% og staten selv drifter færre plasser.» (For velferdsetaten (2025) Velferdsprofitørene 2025. Et notat om aktørene, sektorene og argumentene mot privatisering av velferd. Notat 1/2025)

Disse medlemmer viser til at tillatelse av private kommersielle aktører i velferdstjenester skaper et behov for streng regulering, med rapportering, kontroll, og tilsyn som konsekvens. Private ideelle og private kommersielle velferdsvirksomheter må underlegges strenge godkjennings- og kvalitetskrav, herunder krav om åpenhet, uavhengig evaluering og dokumenterbar effekt på skolefravall, læringsutbytte og trivsel. Disse medlemmer fremhever at markedsutsetting av velferdstjenester fører til økt byråkrati, og at offentlige

skattepenger dermed ikke kommer brukerne og kjernevirksomheten til gode.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sikre at barn i barnevernsinstitusjoner får et reelt og forpliktende opplæringstilbud som del av institusjonsoppholdet.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen i samarbeid med private aktører etablere praktiske og alternative opplæringstilbud for barn og unge i barnevernsinstitusjoner.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen sikre at eventuelle pilotprosjekter som vedtas, og som har til formål å forebygge og redusere skolefravall blant barn i barnevernsinstitusjoner, gjennomføres i samarbeid mellom det offentlige og ideelle aktører.

Forslag fra Senterpartiet og Rødt:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringa sikre at barn som blir plasserte i barnevernsinstitusjon, som hovedregel får insti-

tusjonsplass i egen region, og at omsynet til barnet sin skulegang og tilknytning blir tillagt vesentleg vekt ved plassering.

Forslag fra Kristelig Folkeparti:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen utrede om det bør etableres en nasjonal ordning for institusjonsbasert opplæring for barn og unge i barnevernsinstitusjoner, med mål om å sikre kontinuitet i skolegangen ved midlertidige plasseringer og redusere unødvendige skolebytter.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Fremskrittspartiet, Høyre, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget ber regjeringen vurdere pilotprosjekter i samarbeid med kommuner, fylkeskommuner og relevante fagmiljøer for å redusere skolefravall blant barn i barnevernsinstitusjoner.

Oslo, i utdannings- og forskningskomiteen, den 5. mai 2026

Guri Melby

fung. leder

Hege Bae Nyholt

ordfører

DET KONGELIGE BARNE-
OG FAMILIEDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget
Utdannings- og forskningskomiteen
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

26/1017-

13. april 2026

**Dokument 8:165 S (2025-2026) - Representantforslag fra
stortingsrepresentantene Silje Hjemdal, Liv Gustavsen, Morgan
Langfeldt og Lill Harriet Sandaune**

Jeg viser til brev fra Utdannings- og forskningskomiteen av 18. mars 2026, der komiteen ber departementet uttale seg om representantforslag fra stortingsrepresentantene Silje Hjemdal, Liv Gustavsen, Morgan Langfeldt og Lill Harriet Sandaune. Forslaget gjelder praktiske og alternative opplæringstilbud for barn og unge i barnevernsinstitusjon.

Forslagsstillerne peker på at barn og unge som bor i barnevernsinstitusjon gjennomgående har svakere skoleforløp og langt lavere fullføring i videregående opplæring enn andre barn og unge. Mange har sammensatte behov, og opplæringssituasjonen påvirkes ofte både av utfordringer i barnets livssituasjon og av at ansvaret er fordelt mellom flere tjenester. Når samhandlingen mellom barnevern, skole og andre tjenester ikke fungerer godt nok, kan barnets rett til opplæring i praksis svekkes.

Dette er et alvorlig utfordringsbilde regjeringen langt på vei deler.

Barn som bor i barnevernsinstitusjon, har samme rett til opplæring som andre barn. Etter opplæringsloven § 28-4 er det fylkeskommunen der institusjonen ligger, som har ansvar for å oppfylle retten til grunnskoleopplæring og videregående opplæring for barn og unge som bor i barnevernsinstitusjon. Opplæringsloven inneholder ikke særskilte regler som pålegger fylkeskommunene å etablere egne opplæringstilbud for denne gruppen, men de alminnelige reglene om tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging gjelder fullt ut også for barn i institusjon. Samtidig følger det av forskrift om barns rettigheter i barnevernsinstitusjon at institusjonen skal følge opp barnas skolegang og legge til rette for at barnet får opplæring etter opplæringsloven. Dette er en viktig del av den daglige omsorgen barnevernsinstitusjonen gir mens barnet bor der.

Bufdir og Bufetat arbeider kontinuerlig med å videreutvikle institusjonstilbudet slik at barna får tjenester som er tilpasset deres behov. Det faglige rammeverket for arbeid med barn og unge i barnevernsinstitusjon gir anbefalinger om hva institusjonene skal vektlegge for å sikre forsvarlig omsorg og behandling, inkludert oppfølging av skolegang.

Regjeringen har som mål at barn og unge i barnevernsinstitusjon skal lykkes bedre på skolen. Utfordringsbildet og forslag til tiltak for å bedre opplæringen for denne gruppen er nærmere omtalt i Prop. 83 L (2024–2025).

Jeg har følgende kommentarer til de enkelte forslagene:

Forslag 1: Stortinget ber regjeringen i samarbeid med private aktører etablere praktiske og alternative opplæringstilbud for barn og unge i barnevernsinstitusjoner, herunder tiltak som inkluderer dyrehold og dyreassisterte aktiviteter.

Innenfor dagens regelverk er det rom for å benytte alternative opplæringsarenaer og praksisnære tilbud som del av en individuelt tilrettelagt opplæring, forutsatt at opplæringen er faglig forsvarlig og i tråd med elevenes rettigheter etter opplæringsloven. Praktiske arenaer, arbeidstrening, gårdsbaserte tilbud eller dyreassisterte aktiviteter kan for noen barn være nyttige elementer i et helhetlig og tilpasset opplærings- og aktivitetstilbud. Slike tiltak kan likevel ikke erstatte et forsvarlig og rettighetsbasert opplæringstilbud, men må vurderes som supplement innenfor en samlet faglig og juridisk forsvarlig ramme og i samarbeid med opplæringsmyndighetene.

Regjeringen mener på denne bakgrunn at fylkeskommunene ikke bør pålegges å etablere bestemte typer tilbud i samarbeid med private aktører for en avgrenset elevgruppe. Innenfor lov- og forskriftsverket har fylkeskommunene et betydelig handlingsrom til å finne løsninger som er tilpasset elevenes ressurser og behov, herunder å vurdere alternative opplæringsarenaer og andre former for tilrettelegging.

Bufdir og Bufetat arbeider løpende med å videreutvikle institusjonstilbudet til barn og unge, slik at tilbudet i størst mulig grad er tilpasset det enkelte barn. I dette arbeidet inngår også å legge til rette for at barn og unge i barnevernsinstitusjon får tilgang til det opplærings- og aktivitetstilbudet de har rett på, tilpasset deres individuelle forutsetninger og behov, både for dem som deltar i ordinær opplæring og for dem som av ulike grunner står utenfor ordinær skolegang.

Tiltak som forslaget viser til, kan også inngå i institusjonens miljøterapeutiske arbeid og på den måten få en plass i barnas fritid. Det er i den forbindelse naturlig å peke på *Inn på tunet*, som tilbyr tilrettelagte og kvalitetssikrede velferdstjenester på gårdsbruk, blant annet til barnevernet. Det arbeides nå med en ny nasjonal strategi for Inn på tunet.

Forslag 2: Stortinget ber regjeringen sikre at barn i barnevernsinstitusjoner får et reelt og forpliktende opplæringstilbud som del av institusjonsoppholdet.

Barn og unge i barnevernsinstitusjon har samme rett som andre barn til opplæring i tråd med opplæringslovens krav og læreplanverket. Samtidig skal opplæringen tilpasses den enkelte

elevs forutsetninger og behov. Slik tilpasning forutsetter et nært samarbeid mellom institusjonen og skolen. Noen barn og unge i barnevernsinstitusjon kan, slik representantforslaget beskriver, ha behov for mer praksisnære, varierte og fleksible opplæringsløp enn ordinær klasseromsundervisning.

Det er et grunnleggende prinsipp i barnevernet at sektoren ikke etablerer parallelle tjenester. Behovene barna i barnevernet har utover barnevernstjenester, skal dekkes av de respektive sektorene, som helsesektoren og opplæringssektoren. Barnevernets oppgave er derfor ikke å etablere parallelle opplæringsystemer, men å bidra til at barnets behov og ressurser blir kartlagt og sett i sammenheng, slik at institusjonsoppholdet kan støtte opp under skolegang og læring. Arbeidet med å styrke samhandlingen mellom barnevern, skoleeier, skole og øvrige relevante tjenester er derfor sentralt, og avgjørende for å sikre barna et reelt og forpliktende opplæringstilbud mens de bor på institusjonen.

Som en del av oppfølgingen av Prop. 83 L (2024–2025) Kvalitetsløftet vil Barne- og familiedepartementet og Kunnskapsdepartementet gi Bufdir og Utdanningsdirektoratet et felles oppdrag om å utvikle veiledning som kan bidra til mer systematisk samhandling mellom barnevern, skoleeier, skole og øvrige relevante tjenester. Veiledningsmaterialet skal bl.a. bidra til at opplæringstilbudet tilpasses barnets behov allerede når barnet flytter inn i institusjon. Dette ble varslet i tildelingsbrevet for 2026. I denne oppfølgingen vil det blant annet være relevant å kartlegge og analysere eksisterende opplæringstilbud til barn i barnevernsinstitusjon og vurdere hvordan kontinuitet i opplæringsløpet kan styrkes.

For mange barn i institusjon vil også utfordringer med psykisk helse, relasjoner, mestring og livssituasjonen ellers påvirke muligheten til å delta i opplæring. Bedre samordning mellom tjenestene er derfor en sentral forutsetning for at opplæringstilbudet faktisk skal bli en reell og forpliktende del av institusjonsoppholdet. Regjeringen prioriterte 56 mill. kroner i 2026-budsjettet til helseteam tilknyttet barneverninstitusjoner. De regionale helseforetakene har fått i oppdrag å etablere slike team tilknyttet alle barneverninstitusjoner i sine områder. Mange av disse har allerede kommet godt i gang.

Forslag 3: Stortinget ber regjeringen vurdere pilotprosjekter i samarbeid med kommuner, fylkeskommuner og relevante fagmiljøer for å redusere skolefravall blant barn i barnevernsinstitusjoner.

I perioden 2025–2028 piloterer Bufdir og Bufetat ny innretning av institusjonstilbudet i tråd med prinsipper og føringer i Prop. 83 L (2024–2025). Det er en forutsetning i kvalitetsløftet at institusjonene skal være understøttet av helseteam og samarbeide med skolen. Det er derfor gitt føringer om at pilotinstitusjonene skal ha samarbeidsavtaler med fylkeskommunen. Avtalene skal beskrive rutine for samarbeidet om skolegangen for barna i institusjonen, og om fylkeskommunens bidrag til den tverrfaglige kartleggingen av barnets ressurser og behov som skal skje ved inntak i institusjonen. Det er også gitt føring om at samarbeidsavtalen bør legge til rette for tett samarbeid mellom de som utreder og fatter enkeltvedtak om tilpasset undervisning og skoleløp. Pilotene har vært i drift i kort tid, og det er for tidlig å si noe om erfaringer med skolesamarbeidet. Det er lagt opp til at samarbeid med skole inngår som tema i evalueringen av pilotene.

Som oppfølging av Prop. 83 L er det dessuten fastsatt en utvidet adgang til inntak til videregående opplæring for ungdom som flytter fra fosterhjem eller barnevernsinstitusjon, slik at disse omfattes av unntaksreglene for søkere som søker etter ordinær frist.

Det pågår også et bredere arbeid på Kunnskapsdepartementets område som kan ha betydning for barn på institusjon, bl.a. et arbeid mot skolefravær. Flere velferdstjenester arbeider sammen om en nasjonal faglig retningslinje for forebygging og oppfølging av skolefravær. Utdanningsdirektoratet skal etablere et individbasert register for grunnskolen som muliggjør et nasjonalt fraværregister. Registeret kan gi bedre kunnskap om fraværsmønstre og effekten av ulike tiltak.

Utdanningsdirektoratet er videre i gang med å utvikle veiledning som skal redegjøre for og tydeliggjøre handlingsrommet til å ta i bruk alternative opplæringsarenaer for enkeltelever. Som del av regjeringens forsøksordning for kommuner og fylkeskommuner gjennomføres det et forsøk i Lindesnes kommune, «Arbeidslivet som del av opplæringen», med bruk av alternativ opplæringsarena som et sentralt element.

Med ny opplæringslov, som trådte i kraft 1. august 2024, er retten til videregående opplæring styrket gjennom den nye fullføringsretten. Dette gir større mulighet for fleksible løp og for å komme tilbake og fullføre etter avbrudd, noe som er særlig viktig for ungdom med utrygge og oppstykkede skoleløp.

Samlet sett mener jeg at forslagene fremmet i Dokument 8:165 S (2025-2026) bygger på et utfordringsbilde som regjeringen i stor grad kan slutte seg til. Mange av forholdene representantforslaget omtaler, reflekteres derfor i sentrale arbeider og initiativer som regjeringen allerede har på gang. Det arbeides med flere tiltak for å styrke opplæringstilbudet, samhandlingen mellom sektorene og kontinuiteten i barnets opplæringsløp. Jeg mener den videre innsatsen for å styrke opplæringen for barn som bor i barnevernsinstitusjon bør konsentreres om bedre samordning mellom tjenestene og bedre utnyttelse av det handlingsrommet som allerede finnes for å tilpasse opplæringstilbudet bedre til det enkelte barns ressurser og behov.

Med hilsen

Lene Vågslid

Brevet er elektronisk godkjent

